

формування основних компетенцій, що підвищує ефективність навчання та виховання учнів. Проектне навчання реалізує міжпредметні зв'язки, є основою самореалізації та спрямоване на формування всебічно розвиненої особистості.

Список використаних джерел:

1. Момот Ю. В. Проектна технологія організації позаурочної роботи з хімії учнів загальноосвітніх навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук, спец.13.00.02 – теорія та методика навчання (хімія) / Ю.В.Момот. – К., 2010. – 19 с.
2. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М.Любарська та ін. / За заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.
3. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Біологія 10-11 класи. Профільний рівень [електронний ресурс] / Укл. Т. В. Коршевніюк. – 2010. – режим доступу: www.mon.gou.ua

ВПЛИВ ПРОСВІТНИЦЬКИХ ЗАХОДІВ НА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ДІТЕЙ

*Сайбекова Ю.С.
Полтава, Україна*

У нашій державі на сучасному етапі розвитку суспільства, на жаль, продовжує фіксуватись тенденція до погіршення стану здоров'я у дітей. За даними Інституту громадського здоров'я ім. О. М. Марзеєва НАМН України відмічаємо збільшення за останні роки загального рівня захворюваності дітей шкільного віку на 26,8%, що зумовлено сукупною дією особистісно-соціальних чинників. Одним з яких є якість питної води, яку споживають діти у повсякденному житті.

Згідно аналізу інформаційних джерел, нами з'ясовано, що на території Полтавської області існує ризик виникнення ендемічного флюорозу внаслідок перевищення вмісту фтору у питній воді. Якщо не вживати відповідних превентивних заходів щодо передозування сполуками фтору, це може призвести до ураження зубів, порушень роботи опорно-рухового апарату та суглобів, що істотно впливає на здоров'я людини. Флюороз частіше зустрічається саме у дітей, тому що на відміну від дорослих дитячий організм більш чутливий до шкідливих факторів навколишнього середовища та легше адсорбує фтор [3].

У ході проведених власних досліджень з'ясовано, що Полтавська область належить до переліку регіонів з найбільшим вмістом фтору в підземних водах., що пов'язано з наявністю бучацького горизонту на території лівобережної України, в якому вміст фтору в питній воді корелюється в межах 0,5...18 мг/л, при нормативних показниках ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» 0,7...1,5 мг/л (в залежності від виду питної води). Саме тому вживання такої води стало причиною ендемічного флюорозу у населення Полтавської області, а в першу чергу, у дітей [1, 2].

Одним із важливих етапів у питаннях профілактики та лікування захворювань ротової порожнини (карієс, флюороз, пародонтоз) є

просвітницька діяльність серед різних верств населення, у томі числі для дітей різної вікової категорії та їх батьків. Такий підхід є досить дієвим та високоєфективним у здоров'язберігаючому аспекті серед різних верств населення, з метою виявлення рівня первинних знань та корекції інформації.

У 2023 році ми провели анкетування учнів середньої та старшої школи Полтавської ЗОШ І-ІІІ ступенів №37 Полтавської міської ради Полтавської області. Учні щиро відповідали на поставлені завдання в анкеті:

1. Скільки разів на день ви чистите зуби?
2. Як ви обираєте пасту для зубів?
3. З якими сполуками повинна бути паста у вашому регіоні проживання?
4. З якою частотою ви відвідуєте стоматолога?
5. Ваші зуби мають плями жовто-коричневого кольору?
6. Якщо відповідь так, чи зверталися ви за консультацією до лікаря?
7. Якщо відповідь так, то чи застосовувалося для вас спеціальне лікування?
8. Які ваші знання про таке захворювання, як флюороз?

Після аналізу анкетування було визначено, що з 300 респондентів не чистять зуби взагалі - 6%, при виборі зубної пасти керуються її складом – 32%, знають, яку пасту обирати в нашому регіоні – 15%, відвідують стоматолога раз у півроку – 32%.

Результати анкетування про інформованість учнів з питань профілактики флюорозу (Полтавська ЗОШ І-ІІІ ступенів № 37)

Таблиця 1

Питання анкети	Результат первинного анкетування	Результат повторного анкетування
1. Як часто ви чистите зуби : А) вранці Б) вранці і ввечері В) вранці, ввечері, після кожного прийому їжі Г) не чищу взагалі	53% 37% 4% 6%	43% 57% – –
2. Чим ви керуєтеся, обираючи зубну пасту: А) її складом Б) її зовнішнім виглядом В) її смаком Г) ціною на неї	32% 15% 36% 17%	73% – 7%– 20%
3. Яку пасту, на вашу думку, слід використовувати у нашому регіоні?	15% - без фтору	69%- без фтору
4. Як часто ви відвідуєте стоматолога: А) раз на рік Б) раз у півроку В) не відвідую взагалі Г) інша відповідь	45% 32% 4% 19%	57% 34% – 9%

5. Чи є у вас жовто-коричневі плями на емалі зубів: А) так Б) ні	14% 86%	14% 86%
6. Якщо плями на емалі зубів є, чи зверталися ви до лікаря-стоматолога: А) так Б) ні	58% 42%	81% 19%
7. Якщо зверталися до лікаря-стоматолога, то чи приймали спеціальне лікування : А) так Б) ні	43% 57%	59% 41%
8. Що ви знаєте про флюороз?	5%	83%

Важливими даними у опитуванні для нас стала наявність жовто-коричневих плям на емалі зубів у 14%, з них лише 58% зверталися до лікаря з цією проблемою, а приймали відповідне лікування 43% учнів. При цьому про проблему флюорозу знали лише 5% дітей.

З цією метою нами розроблено низку профілактичних заходів у навчальних закладах з метою збільшення поінформованості учнів про флюороз та шляхи його запобігання. Нашою командою розроблений та поширений серед учнівських колективів інформаційний буклет про шляхи профілактики захворювання зубів, також проведені профілактичні бесіди з батьками на батьківських зборах, та реалізовані навчальні заходи у межах уроків з основ здоров'я та на класних виховних годинах.

Після проведених низки профілактичних заходів, процентні показники результатів опитування суттєво змінилися а саме: зуби чистять вранці і ввечері – 37%, зубну пасту почали обирати за складом – 73%, відвідують стоматолога раз у рік – 57%, а раз у півроку – 34%, жовто-коричневі плями на емалі зубів мають 14%, з цією проблемою звернулись до лікаря вже 81% учнів, з них приймали лікування – 59%, про проблему флюорозу знають – 83% опитуваних.

За результатами нашого дослідження встановлено, що учнівська освідченість про хворобу зубів – флюороз та причини її виникнення є недостатньою у нашому регіоні дослідження, який є одним із лідируючих в Україні по захворюваності на флюороз серед молоді. За результатами ряду проведених заходів: розробка та поширення інформаційних буклетів роз'яснювального та профілактичного змісту, обговорення даної тематики на уроках з Основ здоров'я, використання просвітницької теми у межах позакласної роботи вчителя-предметника, запровадження профілактичних бесід з батьками, рівень знань та навичок з профілактики флюорозу значно збільшився.

Список використаних джерел:

1. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10> (дата звернення 26.10.2023 р.).
2. Торонченко О. М. Екологічне дослідження концентрації фтору у питній воді Полтавської області та аналіз впливу на здоров'я населення / О. М. Торонченко // Світ медицини та біології. – 2013. – № 4. – С. 52–57.
3. Флюороз зубів: лікування та профілактика. – Режим доступу: <https://www.med-deo.com.ua/uk/flyuoroz-zubiv.html> (дата звернення 12.10.2023 р.).

**УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ**

Семенцова І.А., Бабенко І.В.

Полтава, Україна

Педагогічна діяльність має місце в спеціально організованих освітніх установах: дошкільних закладах, установах додаткової освіти, підвищення кваліфікації і перепідготовки [6]. Ш. Амонашвілі визначає педагогічну діяльність як розв'язання педагогічних задач [1]. Керівник ЗЗСО повинен бути професіоналом та лідером не лише для учителів, але й для учнів. І тут вагоме місце займає педагогічна майстерність. У Енциклопедії освіти це поняття трактується так: «Педагогічна майстерність – найвищий рівень педагогічної діяльності, вияв творчої активності особистості педагога, комплекс властивостей педагога, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі» [6, с. 30]. А в українському педагогічному словнику за редакцією С. Гончаренка педагогічна майстерність характеризується високим рівнем педагогічної діяльності, критеріями якої є науковість, гуманність, доцільність, оптимальність, результативність, демократичність, творчість [2].

Про співвідношення професійної компетентності і педагогічної майстерності вичерпну відповідь дав А. Макаренко. Він був переконаний, що педагогічна майстерність – це високе мистецтво навчання й виховання, яке постійно вдосконалюється, доступно кожному педагогові, в основі якого лежать професійні знання, вміння й здібності [5]. Педагогічна майстерність, на думку А.Макаренка, – це знання педагогічного процесу, вміння його побудувати, надати руху [5, с. 558].

Основними критеріями оцінювання професійної майстерності педагога є комплекс якостей, пов'язаних із професійною підготовленістю, професійною діяльністю, її результативністю, пошуковою науково-дослідницькою активністю, гностичними, комунікативними та організаційними функціями педагогічної роботи. Водночас на думку І. Зязюна, педагогічна майстерність не зводиться тільки до діяльності і не обмежується високим рівнем теоретичної і методичної підготовки педагога, а й передбачає особистісні його якості, його позицію, «здатність виявляти творчу ініціативу на підставі реалізації власної системи цінностей» [3, с. 29]. Основними елементами педагогічної майстерності, на думку вченого, є